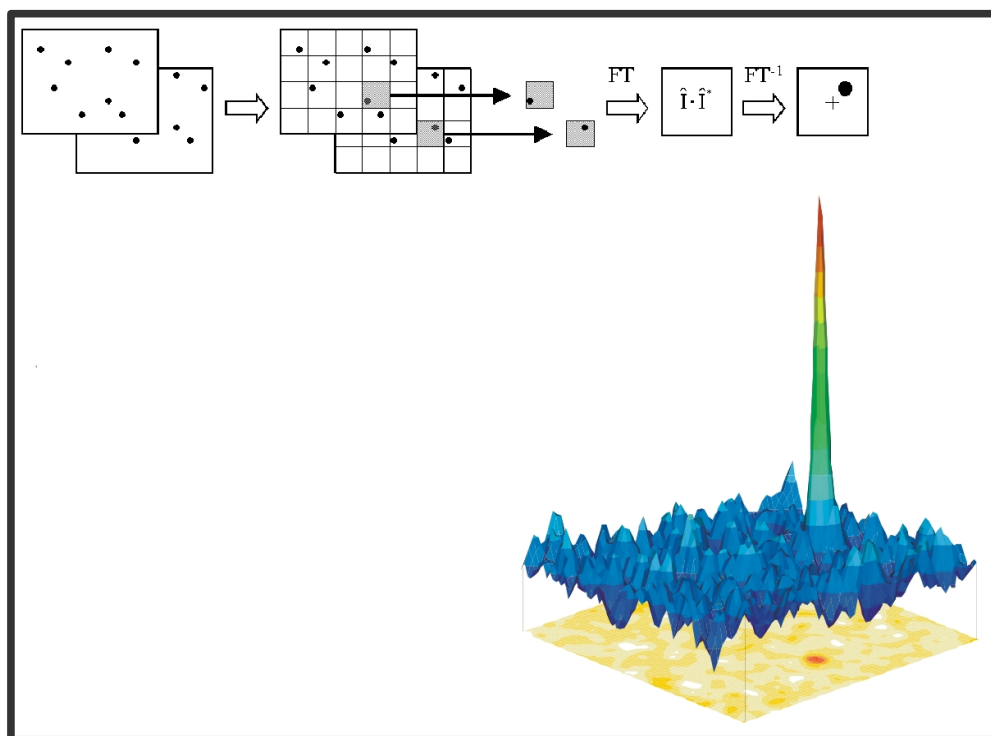

Anemometria obrazowa PIV

Wstęp teoretyczny

Celem ćwiczenia jest zapoznanie się z techniką pomiarową w tzw. anemometrii obrazowej (Particle Image Velocimetry PIV). Jest to bezinwazyjna metoda pomiaru prędkości pola prędkości. Polega na porównywaniu obrazów przedstawiających tę samą scenę i przemieszczający się obiekt, kluczową informacją jest czas między obrazami. Z porównania obrazów przez użycie funkcji korelacji $I(\mathbf{s})$ uzyskujemy informacje o porównaniu w zależności od przemieszczenia $\mathbf{s}$. Jako wynik przyjmujemy takie $\mathbf{s}$ dla którego uzyskano najlepsze porównanie. Ta niejednoznaczność wynika z niejednoznaczności samego porównywania obrazów. Zwykle rozpatrywane obrazy są dzielone na pod obszary, i te same pod obszary z poszczególnych obrazów są między sobą porównywane. Dla zobrazowania tego procesu kolejne kroki przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1: Zasada pomiaru PIV oraz przykładowy rozkład funkcji $I(\mathbf{s})$.

Każde porównanie pod obszarów da przemieszczenie dla danego pod obszaru i wynikającą dla niego prędkość w danym miejscu. Rozdzielczość pola prędkości $\mathbf{E}_v$ będzie zatem wynikała z ilości pod obszarów $\mathbf{n}$. Zasadniczą rolę w wyznaczaniu przemieszczeń odgrywa rozmiar pixela ξ [mm], który odpowiada za przeliczanie przemieszczenia w układzie kamery na przemieszczenie fizyczne. Przemieszczenie w układzie kamery wyrażane jest w ilości pixeli matrycy lub obrazu. Wsp. ξ zostanie zdefiniowany jako wsp. wymiarujący uzyskiwany na drodze kalibracji.

$$\xi = \frac{L_{\text{Rzeczywiste}}}{L_{\text{matrycy}}}$$

Gdzie $L_{\text{Rzeczywiste}}$ jest mierzone najczęściej w mm, zaś L_{matrycy} podawane jest w ilości pixeli. Należy o tym pamiętać i używać do ewentualnego przeliczania gdyż rozmiar pod obszaru podawany jest w układzie matrycy.

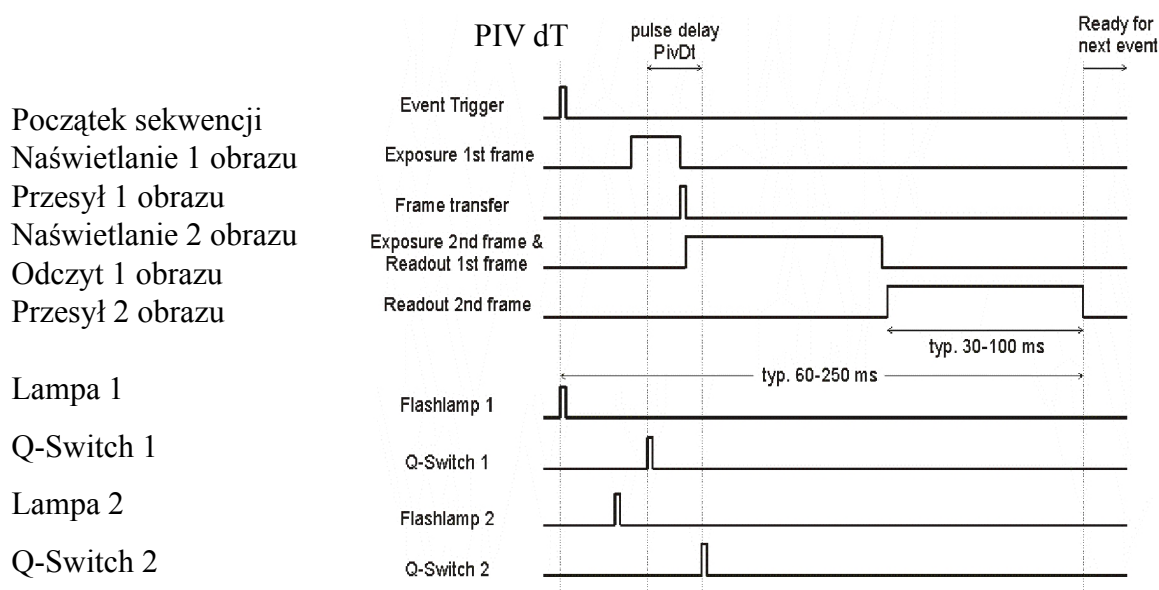
We wczesnych latach istnienia tej metody (w fazie eksperymentalnej około 1980) rejestracja odbywała się jeszcze na taśmie filmowej i sam proces porównywania uniemożliwiał praktyczno użycia. We wczesnych latach rejestracji cyfrowej nosiła miano DigitalPIV, obecnie rozwój głównie w dziedzinie kamer cyfrowych pozwala na udoskonalanie tej metody.

W zależności od **ilości wymiarów** (ilości składowych wektorów prędkości oraz wymiarów przestrzeni pomiarowej) istnieje wiele odmian tej metody:

1. 2C2D – jest to najprostsza odmiana w której mierzone są dwie składowe wektora prędkości 2C (dwa komponenty) w płaszczyźnie 2D tj. w dwóch wymiarach. Znajduje zastosowanie w pomiarach dwuwymiarowego pola prędkości lub w płaszczyźnie symetrii np. skrzydło nieskończone lub płaszczyzna symetrii za przeszkodami 3D.
2. 3C2D – (StereoPIV) wymaga rejestracji trzech składowych wektora prędkości tj. zastosowania podwójnego układu optycznego tzw. stereo. Niemniej jednak rejestracja odbywa się na płaszczyźnie 2D. W odróżnieniu od wcześniejszej pomiar pozwala na odtworzenie rzeczywistego pola prędkości (wszystkie składowe wektora prędkości).
3. 3C3D – (ThomoPIV lub VolumetricPIV) pozwala na rejestrację pełnego pola prędkości 3C w obszarze przestrzeni 3D. Jest najbardziej zaawansowaną technicznie odmianą ze względu na konieczność perspektywicznej rejestracji w przestrzeni 3D.

Ze względu na charakterystykę czasową anemometrię obrazową dzielimy na:

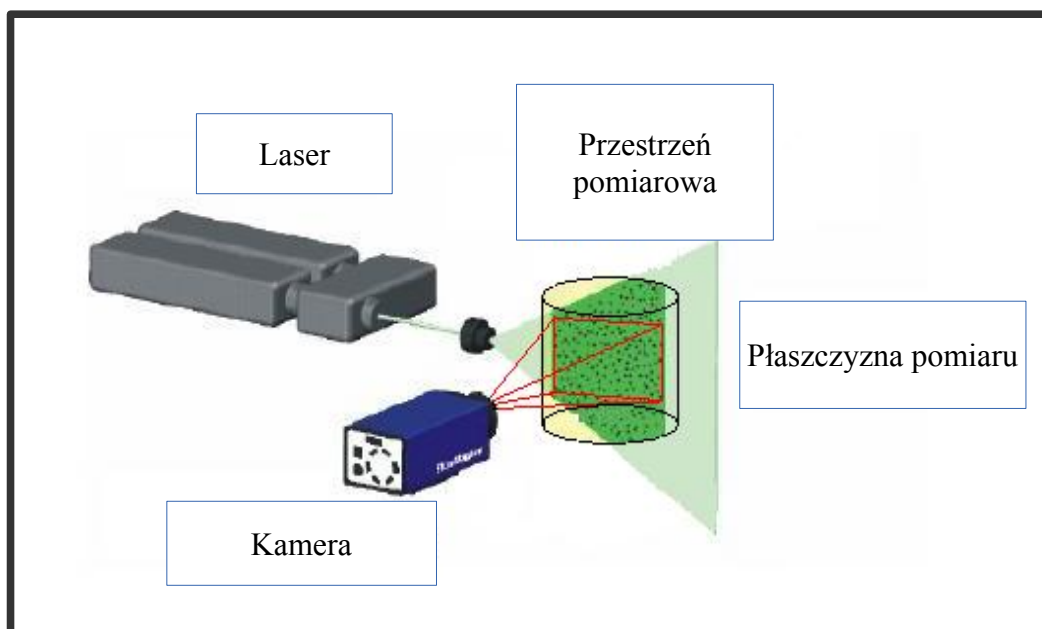
1. Pomiar chwilowy – jest to pomiar w którym uzyskujemy pola prędkości w znacznych odstępach czasu. Rejestracja obrazów odbywa się w sekwencji dwóch obrazów biorących udział w korelacji przy odstępie czasu dT natomiast następna para obrazów jest rejestrowana w odstępie czasu znacznie przewyższającym dT (kilka rzędów wielkości). Przykład takiej sekwencji umieszczono na rysunku 2.
2. Pomiar ciągły – jest to pomiar w którym pola prędkości uzyskujemy w niewielkich odstępach w czasie. Rejestracja obrazów biorących udział w korelacji odbywa się w stałych odstępach czasu dT a korelacja przeprowadzana jest pomiędzy poszczególnymi obrazami. Ta metoda w praktyce przy większych prędkościach przepływu wymaga większej ilości pamięci do przechowywania obrazów a także ma ograniczenia wynikające z wymaganej prędkości rejestracji (wynikających z mierzonych prędkości).

Rysunek 2: Sekwencja rejestracji jednej pary obrazów.

Stanowisko pomiarowe

Doświadczenie z użyciem systemu PIV zostanie przeprowadzone w tunelu o obiegu zamkniętym z zamkniętą przestrzenią pomiarową. Do rejestracji obrazów zostanie użyta kamera ustawiona prostopadłe do kierunku przepływu powietrza a obszar pomiaru zostanie podświetlony przez płaszczyznę światła pochodzącą z lasera.

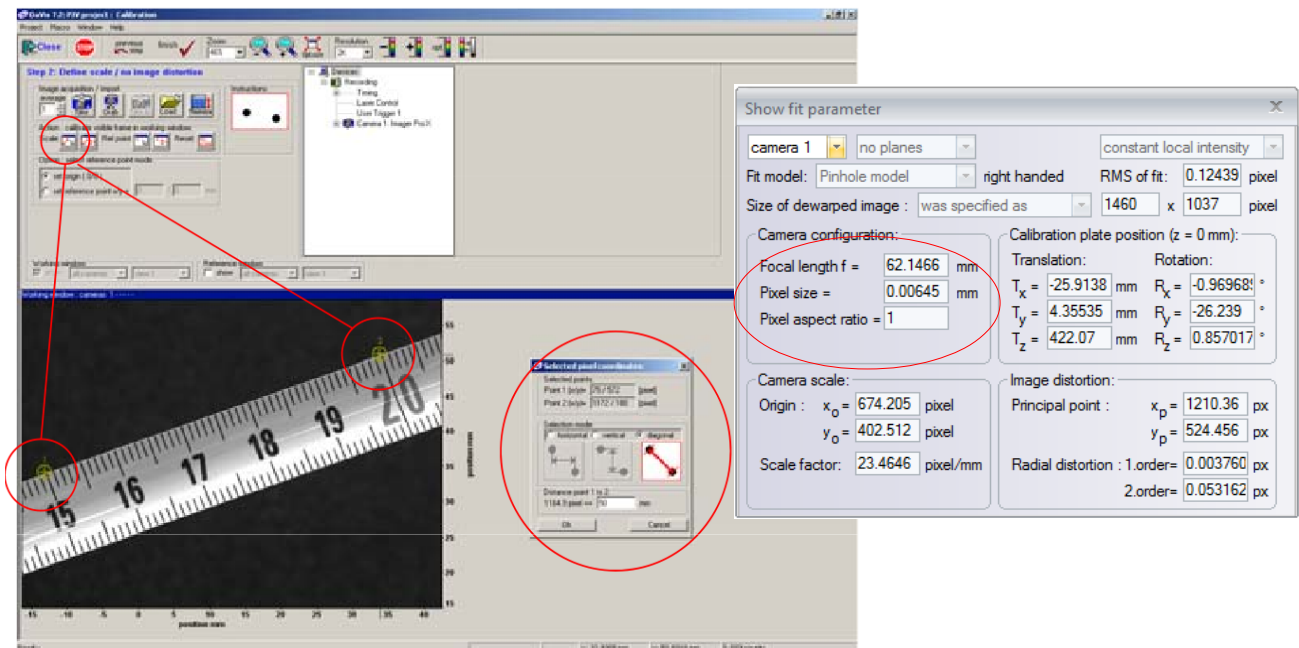

Rysunek 3: Schemat ustawienia elementów systemu pomiarowego.

Do uzyskania poprawnych obrazów o wysokim kontraście konieczne jest wykluczenie światła przypadkowego (w tym naturalnego) dlatego przestrzeń pomiarowa podczas rejestracji powinna zostać przykryta kurtyną i zacieniona. Światło z lasera podświetli wówczas tylko ten obszar w którym planowana jest rejestracja. Do zaznaczania pozycji i dalej wyznaczania przemieszczeń poruszającego się powietrza zostaną użyte krople oleju pochodzące z generatora posiewu.

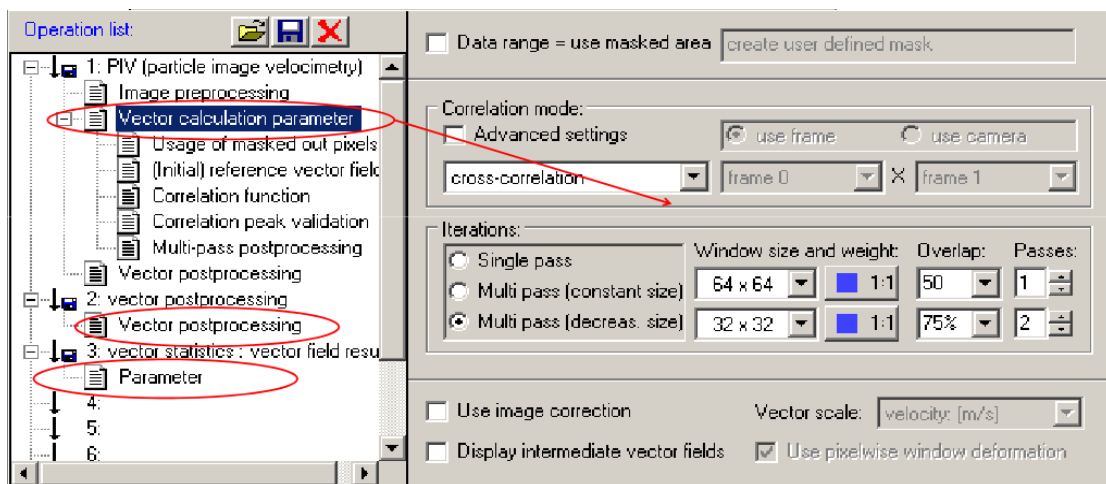
Obsługa programu do kontroli systemu pomiarowego

Do obsługi systemu pomiarowego zostanie użyty program DaVis firmy LaVision. Za pomocą tego programu zostanie przeprowadzona akwizycja (rejestracja) sekwencji obrazów oraz zostaną przeprowadzone obliczenia pól prędkości. W początkowym etapie konieczne jest przeprowadzenie niezbędnych ustawień i regulacji (głównie związanych z kamerą). W kolejnym etapie należy przeprowadzić kalibrację w której na podstawie obrazy wzorca będzie można wskazać punkty charakterystyczne na obrazie na podstawie których zostanie wyznaczony $L_{matrycy}$ użytkownik zaś podając $L_{Rzeczywiste}$ dostarcza informacji z których zostanie wyznaczony wsp. ζ . Na rysunku 4 przedstawiono okno w którym podawane są punkty na obrazie oraz wymiar fizyczny odpowiadający odległości między tymi punktami. Po prawej zaś pokazano okno szczegółów z zaznaczoną informacją o rozmiarze pixela w mm.

Rysunek 4: Okno kalibracji oraz okno ze szczegółami z kalibracji.

Kolejną kluczową operacją jest konfiguracja listy operacji które mają być wykonane na zarejestrowanej już sekwencji obrazów. Na rysunku 5 przedstawiono okno konfiguracji w którym zaznaczono przejście wielokrotne z malejącym obszarem poszukiwania przemieszczenia. Jako ostateczne podano okno 32x32pixele. W podanym przykładzie uzyskano wektory co 0,2mm.

Rysunek 5: Okno konfiguracji rozmiaru okna korelacji.

Wykonanie ćwiczenia.

W ćwiczeniu zostanie zastosowane ustawienie prostopadłe w którym światło z lasera będzie podświetlało cząsteczki rozpylonego oleju wewnątrz zamkniętej przestrzeni pomiarowej tzw. tunelu przepływu niestacjonarnego. Podczas ćwiczenia należy:

1. **ustawić kamerę** (za pośrednictwem głowicy mocującej) tak aby obejmowała obszar zainteresowania i krawędzie obrazu były równoległe do kierunku przepływu.
2. **Ustawić ostrość obrazu** przez ustawienie obiektywu tak aby obiekt odniesienia ustawiony w płaszczyźnie pomiaru był wyraźny.
3. **Przeprowadzić kalibrację** w programie przetwarzającym, zanotować uzyskany wsp. ζ
4. **Nagrać po 20 sekwencji**, przy 3 różnych prędkościach przepływu (w zależności od ilości podgrup, jedna prędkość przepływu dla 2 osób).
5. **Przeprowadzić proces obliczeń** dla dwóch różnych wielkości okna korelacji. Proces obliczeń należy tak przygotować aby wynikiem były prędkość średnia i RMS prędkości.
6. Dla użytych okien korelacji **obliczyć rozdzielczość uzyskanych pól prędkości** w oparciu o wsp. ζ .
7. **Wyeksportować** uzyskane wyniki do pliku tekstowego (ASCII lub TecPlot).
8. **Przeprowadzić konwersję** uzyskanych plików do formatu macierzy w celu dalszej pracy przy pomocy arkusza kalkulacyjnego.
9. **W sprawozdaniu zaprezentować** profile prędkości pulsacji i turbulencji w formie wykresów dla wybranego przekroju tj. $U(y)$, $u_{RMS}(y)$, $T(y)$.